

რედაქცია: სოლომონ ჭავჭავაძე, ბათუმი
ქუჩაზე, მელიქი შეილის სახლში, № 43
კანტორია რედაქციის: მ. ული-
შვილის სტამბაში, ბათუმის ქუჩაზე.

სელის-მოწვერა: მილება კანტო-
რაში. ბარეშე მცხოვრებთათვის: ვ. თე-
მის. ვ. რედაქციი გა. „Дро ə 6 а“.

გაზეთის ვასი: მთელის წლი-
სა—8 მან., ნახევარ წლისა—4 მან.
და 50 კაპ., ოთხის ფილ—3 მან., ერ-
თის ფილ—1 მან.

ორი თვის სელის-მოწვერა

„დროებაზე“

1 6 თ ე გ ა ბ ი დ ა მ
ა მ 1 8 7 7 დ ა მ ლ ე ვ ა მ დ ა

მილება თფილისში, „დროების“. აუ-
დაქციაში (ბანოვის ქუჩაზე, სტ. მელი-
შვილის სტამბაში). სხვა ქალაქებში
„დროების“ აგენტებთან.

ვასი ორი თვის გაზეთისა—2 მან.

მალაქს გარეშე მცხოვრებთა გაზეთი
ამ აღრიცხვით უნდა დაიბარონ: ვ. თე-
მის. ვ. რედაქციი გავთ „Дро ə 6 а“.

ცალკე ნოვერაზი

„დროებისა“

თფილის გარდა შემდეგ ქალაქებში ის-
ყიდება.

გორგი—რკინის გზის სტანციის ბუ-
ჭერში.

შუთაიშვილი:—გორგი შერეთელთან
როტებერგის ტაბაგრაფიაში, „პოლ-
ნიდის“ სასტუმროს პირ-და-პირ.

გვარუბანში—სტანციის ბუჭერში,
ხაშურში (მიხაილოვში)—სტანციის
ბუჭერში.

ახალციხე—უფ. პლ. ვარძელოვის
მაღაზიაში.

ტელეგრამები

გორგობის ველიდა

გორგობი, 8 ნოემბერს. (ოფიციალური).

ბუშინ, დილის 9 საათზე რუსენიდამ
და ბასარბოვიდამ გამოსული მსმალოს

16 ტაბორი (ბატალიონი) ჩივთლიყოთ
და პირველსთან დაეცა ჩვენს მოწინავე

ჯარს; მაგრამ, გაცხარებული ბრძოლის
შემდეგ, მტერი უკუ-ვაკციეთ. ჩვენის

მხრით 1 აფიცერი მოკლულია და 7 და-
ჭრილი. 78 სალდათი მცვდარია. განსა-

კუთრებითი თავგანწირული ბრძოლა
იყო პირველსთან, სადაც აზოვის და დნე-
პირის პოლკებმა დიტი მხნეობა გამოიჩი-
ნეს და დიდალ მსმალოს ჯარს გაუმა-

გონველ დღე თ. რა გამარტინ გადა

განცხადება: მილება ჭავჭავაძე,

რუსულს, ხომხერს და სხვ. ენდეზე.

ვასი განცხადების უკანასკნე-
ლი ასოზე—5 კაპ., ასო-შინაგანი სტრიქონზე—8 კაპ., ჩვეულებრივი
ფიცერობი—5 კაპ., პატარა—4 კაპ.

რედაქციას უფლება აქვს გას-
წოროს და შემოკლოს დასაქმედა
გამოგზავნილი სტატიის. დაუბეჭდელი
სტატია აეტორს არ დაუბრუნდება.

ცალკე ნოვერაზი ლირს გაურათ

იმავე დღეს მსმალებმა დროებით და-
იჭირეს პარგოსი; მაგრამ ჩვენებმა მალე
განდევნეს აქედამ; ეს სოფელი მსმალოს
ჯარმა სრულებით გადაწყვა და ისე წავი-
და; სალამოს ცხრა საათზე ჩვენს ჯარებს
ისვე ალაგები ეჭირათ, რაც აღრე.

გორგობი, 8 ნოემბერს. (მუნიციალური),
ბუშინ, სალამოს 4 საათზე, ხელმწიფე
იმპერატორის თანდასწრებით, პლევნოს-
თან ჩვენმა ჯარმა გადაიხადა პარაკლისი
შარსის აღების გამო; ამის შემდეგ უკველა
ბატარეებიდამ დაუშინეთ ჩვენ პლევ-
ნოს; სალამოს ჩვენ პოზიციებზე აუშვეს
მაშალები და მუშიკა უკრავდა.

11 საათზე მსმალებმა გაცხარებულად
დაუწყეს სროლა დენ. სკობელევის ჯა-
რებს; ამის პასუხად ყველა მხრით დაუ-
შინეთ ჩვენ პლევნოს ზარბაზნები: ოცა
მინუტის შემდეგ ორივ მხრით შეწყნარ-
და სროლა. ჩვენის მხრით 1 აფიცერია
დაჭრილი და ორი სალდათი.

მრთსა და იმავე დროს მსმალოს
ცხენისანი ჯარი 150 კაცი (ჩერქეზი და
შიბუზუები) და ქვევათა ჯარი დაეცნენ
ნოვოსელასა და ზლატონიცას. იმათ
აიღეს ზლატონიცას მთეპი; მაგრამ ამ
დროს ჩვენებმა დაუშინეს ზარბაზნები
და მტერმა უკან დაიწია.

ჩვენის მხრით ორია დაჭრილი: მტერ-
მა 8 მოკლული დასტოვა ბრძოლის
ველზე და ამათში 1 აფიცერი.

ვარგი, 8 (20) ნოემბერს. მომავალ
ხუთშებათს „მუნიციალურს ბაზეთში“
ახალი მინისტრების სია იქნება გამოც-
ხადებული, რომელიც უკველა, როგორც
ამბობენ, მარჯვენა მხრიდამ იქნებიან.
სხვათა შორის ისმის, რომ უკრა ქვეყნის
მინისტრად მარკიზი: დებანვილი იქნე-
ბა დანიშნულიოდ და სამხედრო მინის-
ტრად—ლენერალი რაშმოცვე.

ორის აპარატი

აზის პროცესის ველიდა

მსმალეთსა და რუსეთს შუა მორი-
გების თაობაზე გაზითს „Politische Cor-
respondenz“-ში 31 ღვინობ. იწერებიან
სტამბოლიდამ:

„განსაკუთრებით ხშირად დაიწყეს გა-
ზეთებმა მცხოვრობლით მორიგებაზე ლა-
პარაკი მას აქეთ, რაც მსმალები და-
მარცხნენ მცირე აზიაში. მაგრამ მე
ნამდვილად შევიტყე, რომ ჯერ არცერთს
სახლმწიფოს არ ჩამოუვდია ამაზე სჯა
და ასლა ბრძოლის საქეთ ისეთს მდგო-
მარებაშია, რომ არც შეიძლება, რად-
გან, უკეთესობა, რომ მსმალეთი უარს
იტყვის მორიგებაზე შუა მდგომლობას.

„რამდენიმე ღიღე-კაცთან (მინისტრებ-
თან) ქონდა მე აქ, სტამბოლში ლაპა-
რაკი და თორქების ყველისი ჰაზრი ეს
არის, რომ ასლა რუსეთი გამაყებულია
მუხთარ-ფაშის დამარცხებით, და ამის
გამო ისეთს პირობებს შოგეთხოვეს, რომ-
ლის შესრულება ჩვენ არ შევიძლიანო.

— ჩვენ დაუმტკიცეთ მერობას, რომ
„გვაქვს მხნეობა, რომ ჩვენ ასე ჰატარა
ხალხს, ივ ხალხს, რომელსაც მამაკ-
ვდას გვეძახდნენ, შეგვიძლიან გაუძ-
ლოთ, ვეომოთ სივრცით თვალ-უწ-
ვდენელ და მცხოვრებლებით ხუთჯერ
ჩვენზე უფრო მომეტებულ სახლმწი-
ფოს, რომელსაც ამას გარდა კიდევ
სხვებიც ეხმარებიან. ჩვენ არ შევიძლია-
ნან დავთანხმდეთ მძიმე პირობებზე. თუ
მსუბუქი პირობები შეგვაძლია რუსეთ-
მა, თუ არ მოინდომა იმან ჩვენი სახლ-
მწიფოსა და თავ-მოყვარეობის დამცი-
რება, მაშინ მოვრიგდებით. შინააღმ-
დებ შემთხვევაში ჩვენ იძულებული
ვიქნებით გამოვთინოთ მაჰმადის მწვა-
ნე დროშა, მთელი მუსულმანობა შევ-
დგეთ ამ ღრმაშის ქვეშ და აი, მაშინ
შეექნება ნამდვილი და ქვეყნის გასა-
კვირველი ბრძოლა და სისხლის ღვრა.“

„ქელნის ბაზეთის“ ბერლინელი კორ-
რეცონდენტი ამავე მორიგების შესახებ
შემდევ ამბავს იწერება:

„პოლიტიკური საქმეების მცოდნე
კაცებისა დამარცხენებს, რომ რუსეთი
შემდევ პირობებით მოურიგდება მს-
მალეთს:

„ა. დარბანელის წყალში რუსეთის
სამხედრო ხომალდებს შეეძლოს დაუბ-
რკოლებლივ გასვლა და გამოსვლა;

„გ). სანამ სამალო ქუნტიჩიბულის (სამხედრო ხარჯები) გადაიხდის, მანამ თავის ჭლოტი გირაოთ უნდა მიეცეს რუსეთსთ;

„გ). ბალკანის ქრისტიანების მდგომარეობა გაუკეთესოს; და

„გ). სამალეოთა დაუთმოს, რუსეთის ბარემი და იმის ახლო-მახლო მდებარე აღიღები.“

ამავე გაზეთში პრიზრის გამაგრების თაობაზე მოყვანილია შემდეგი სტრიქონები:

„არც ისე სუსტად არის პრიზრის ამ გამად გამაგრებული, როგორც ზოგიერთი ამტკიცებენ. მართალია, ალმოსავლეთი რუსებმა დევე - ბორის მაები დაჭირეს, მაგრამ ამ მთიდამ დაწყებული თვითონ ქალაქამდინ ჯარმან ვერსი ცირკი მინდორი უნდა გაიაროს და ზედ ქალაქთან ჩრდილოეთით და სამხრეთით იმათ დაუხვდება წინ გამავრებული მთები; ამას გარდა დასავლეთით პრიზრის ისეთ ნაირად არის ციხეებით გამაგრებული, რომ მტერი ვერ მიუვა.“

„პრიზრმის დასაცველად 150 ზარბაზანი და 20,000 ჯარი არის საკმაო. მაგრამ, როგორც ამბობენ, მუხთარ-ფაშამ მომეტებული ნაწილი თავის ჯარებისა პრიზრმიდამ გაიყვანა და ბაიბურთისა და ტრაპიზონის გზაზე დაყენა, სადაც ძალიან გამაგრებული ალავები აქვთ.“

სტრიქონში გამოუკადეს მუხთარ-ფაშისაგან 31 ღვიანობისთვეს მიღებული დევეშა, რომელიც გვაცნობებს, რომ ამ ფაშად რუსები დევე-ბოინში აშენებენ სიმაგრეებათ.

ამას წინათ უცხო ქვეყნის გაზეთებში იწერებოდნენ, რომ სამალოს ჭლოტის აღმიარება (უფროსი) ბობარტ - ფაშას ბობარება მოუვიდათ, რომ თავის სამხედრო ხომალდებით შავს ზღვაში წავიდეს. ვენის გაზეთი „Presse“ ვეაცნობებს ახლა, რომ ბობარტ-ფაშა ტრაპიზონში იქნება გახერებული თავის ჯარებითა და ხომალდებითათ.

გაზეთი „Голосъ“-ში დაბეჭდილია ეს სტრიქონიდამ მიღებული დევეშა:

„ქარსის კამენდანტმა მისწერა სტრიქონის მთავრობას, რუსებმა შემომითვალო, რომ ქარსი დავითმეთო და გარიზონს უფლებას მიესცემთ, რომ დაუბრკოლებლივ გავიდეს ამ ციხიდმათ. სამხედრო ჩეუგამ მისწერა ამ კამენდანტს, რომ სანამ უკანასკნელი დოკუმენტის მტერი მომავალდებით გარშემო არტყიან ამ ქალაქს.“

ოფიციალურის ანგარიშით, ორთავე ბრძოლის ველზე (ჩვენენ და ფუნაისაკენ) რუსეთის მხრით 26 ღვიანობისთვემდინ სულ 64,863 კაცი არის მოკლული და დაჭრილი.

ვეროპის ბრძოლის ველიდამ

სამალეოთის ოფიციალურს გაზეთებში გამოცხადებულია, რომ ტუშილია ის ამბავით, ვითომუ პრიზრის ეთხოვოს ბერმანის ელჩის პრიზრ რეისტრაცია, რომ ბერმანის შუამავლიდა იკისროს რუსეთთან მორიგების დაბაზედათ. სამალეოთის არც უთხოვნია შერაგება და არც ითხოვს, —ასე ამბობენ სტრიქონის იფაციალური გაზეთები.

ვენის გაზეთის „Tagblatt“-ში დაბეჭდილია შემდეგი დევეშა 31 ღვიანობისთვეს სტრიქონიდამ მიღებული:

„მუშინ სამხედრო რჩევას ჰქონდა აქ სხდომა, რომელზედაც გადაწყვეტის, პლევნოში დამწევდებულ სამარ-ფაშას შეუთვალონ, რომ რათაც უნდა დაუჯდეს, გააპოს გარშემორტყმული რუს-რუმინების ჯარები და გამოვიდეს ამ ქალაქიდამ. „მა დროსვე სოჭილამ მეტმედ-ბლი ფაშაც დიდი ჯარებით უნდა მიეშველოს სამარ-ფაშას.“

უანცუზულს გაზეთს „Le Temps“-ში იწერებიან ბუხარესტიდამ 1 ნოემბერს: „შეჭელია, რომ სამარ-ფაშას ბერმანევრი რომ კეირის სამყოფი სურსათი თუ ექნება თავის ჯარისათვის. მაშ, თუ გარედამ არ მიეშველონ და არ გაუხსნეს იმას გზა, ის იძულებული იქნება ძალით გააპოს რუსის ჯარები და გამოვიდეს კლევნიდამ.“

„ნამდვილათ ამბობენ, რომ იმას ჰყავს ახლა სულ 45,000 კაცი. რაღა თქმა უნდა, რომ ამ ჯარისაგან იმას ნახვარიც არ გაჰყება პლევნოდამ, თუ მართლა მტრის ჯარების გაპობა და გასცლა მოინდომა. მაგრამ ისიც დიდი სახელი, დიდი მნიობა იქნება სამარ-ფაშის მხრით, რაღაც რუს-რუმინების ჯარები ერთი-სამად უფრო მომეტებული არიან პლევნოსთან და სარტყელივით გარშემო არტყიან ამ ქალაქს.“

სტრიქონიდამ ვენის „Fremdenblatt“-ში იწერებიან:

„30 ღვიანობისთვეს შეიკრიბა სტრიქონში სამხედრო რჩევა, თვითონ ხელის თავმეღომარებით, და სხვათ შორის, იმან გადაწყვიტა, რომ გამოიყენოს სალათებად უველა სამალეოთის მცხოვრებლი 20 წლიდამ ვალი 50 წლამდინ. ამბობენ, რომ ამ ახალი ჯარის რიცხვი სულ 300,000 კაცამდინ იქნებათ. მაგრამ ესენი მხოლოდ იმას თვის შემდეგ იქნებიან საომრად მომზადებულიო.“

„Politische Correspondenz“-ში იწერებიან ბუხარესტიდამ:

„რუსები დარწმუნებული, არაან რომ პლევნოს არმიას მხოლოდ თუ კეირას ეყოფა ის სურსათი, რომელიც ამ ლინიობისთვეის დამდეგს შეუგზავნა იმას შეფერ-ფაშაში მისწერადამ. ამის გამო ამ

მოკლე ხანში სამარ-ფაშა უკუცელება, ესდებათ, რომ პლევნოსტამ გამოიიდეს თავის ჯარებით ამ ტრისტას. ამის უკუცელებელი ბრძოლი დარწმუნებით ამბობს, რომ სამარ-ფაშა სოჭილის გზისაკენ მოინდომებს ჩვენი ჯარების გაპობას და მეტმედ-ბლი-ფაშაში ჯართან შეერთებასთ, და ამის შესაფერ განკარგულებას ახდენს, რომ არ გაუშვას იქიოვენ.“

საქართველო

დღიური

* * * ცოტტის მთავრობა აცხადებს, რომ კავკასიის ნამესტნიკის ბრძანებით, დღიური დამტკიცის საშუალებით შეიძლება ერთ ფუთამდინ გასაგზავნი რაც იქნება, გაიგზავნოს იმ პირთ სახელობაზე, რომელიც აქმად ამში იშყოფებანთ.

* * * გორის სამარ-ფაშებლო სემინარიაზე მოგვივიდა რამოდენიმე შენიშვნა. სხვათა შორის გვერენ, რომ დირექტორი ამ სემინარიისა თვითონ კარგი პედაგოგიც არის და გულ-მოდგინეთაც ადგია თავს საქმესაო, მაგრამ უბედულება ეს არის, რომ იმას ჰყავს ერთი გასწავლები უფ. ა. ი., რომელსაც არც ახლანდელი დროის პედაგოგიის რამე გაეგება და სხვებაც ბევრის მხრით მანენებელი არის სემინარიისთვისათ. სამწუხარო არისო, ამბობს ჩვენი კორჩეს-პონდენტი, რომ უფ. დიუგარი ხშირად ყურს უგდებს ამ მასწავლებლის ლაპარას და იმის რჩევით მოქმედებს.

* * * ჩვენ გვთხოვენ საქეუპნოთ გამოვაცხადოთ შემდეგი შემთხვევა, რომელიც ერთ საწყალ დედა-კაცს დამართოს ქადაგის და იმას რჩევით მოქმედებს:

მალაქის სიძეებისაგან შეწუხებულ დედა-კაცს ექვს მანეთად დაუგირავებია საღლელიც ექვსი ვერცხლის სტოლის კოვზი იმ განზრახეთ, რომ სოფელში წა-სულის და იქ უფრო შელავათით ეცნოვანდება.

წასული ქარვასლაში რაღაცემების მასა-ყრდათ თავისთვის და თავის წვრილი შვილებისათვის. მრთს ვაჭარს, სემინარიის პირ-და-პირ, მარვასლაში, მის მა-ლაზის მეონებელს, ჩაუყვანია ის ძირს, უჩვენებია ყმაწვილის თბილი წინდები და მოუყიდინი კიდეც ექვს შაურალ. დედა-კაცს ამოულია ჯიბიდამ სამ მანეთის ანი და სანამ გაჭარი ახურდავებდა, გაუსწოდა შეხვეული წინდები და უნდავს, რომ გამოუცვლიათ, იმის ნაყიდობაზე, გაუსწოდებათ.

შექნილა ლაპარაკი ამაზე; ბოლოს დედა-კაცს უთხოვნია — ჩემი სამ-მარ-ტო-

ანი მომეცით, არ მინდა თქეენი წინდაო. მაგრამ ვაჭრებს ხელად შარიუთ კეთმა: რა მოგიტია, რას გეოთხოვთ? საწყალი ატირებული დედა: კაცი წამოსული შინ, შეუჩიელია ყველასთვის; მაგრამ რაღაც მოწმები არ ჰყოლია, ვინ რას დაეხმარებოდა!

მცენ ახალი მაგალითი ჩვენებური სოფელების პატიოსნად ვაჭრობისა და ფულის მოგებია!...

შეათახევის ბიბლიოთეკა

ამას წინეთ გაზეას „დროების“ ერთს ნომერში იყო გამოცხადებული გავრტი, რომ მართლში მევათხევის მონასტერში დიდ-ძალი ძველი ქართული ხელო-ნაწერი წიგნები არისო და სანატრელია, რომ ამ წიგნების სია მაინც არის შევიტყოთო და სხვ.

მე ვავეგზაურე ამას წინათ მართლი-საკენ სწორეთ ამ მიწინთ.

მოვლოდ, საუბრეულოთ, ძველი წიგ-ნები კი ვერა ვნახე, გარდა ორი ხელო-ნაწერი წიგნისა, რადგანაც ჩემი იქ მი-სულის დროს იმ მონასტრის მთავარი ბერი იქ არ იყო და წიგნები ერთს შკაუ-შია დაკეტილიო და გასაღებიც თანა აქვსო, თორემ არ დაგიჭერით სანახა-ვათაო, — ასე მომიგეს იქაურმა სასულიერო პირებმა.

ახლა მე მოგახსენებთ ორიოდე სიტ-ყვეს რმ ძველ ბებლიოთეკაზე და მის დამარსეველზე. შველა ქვემოთხესენ-ბული ამპები მე იქ მიამდეს.

ამ ძველი ხელო-ნაწერი წიგნების შეგროვება და მთლად ამ ბიბლიოთეკის დაარსება ლირს-სახსოვის არხიმან-დრიტს თარასის ეკუთნის, რომელიც შარ-შან გარდაიცვალა ამავე მევათხევის მო-ნასტერში. ამან შეაგროვა ეს ძველი წიგნები და თვითონაც ბევრის სწერდა და ამ ქამად ძალიანაც ბევრი ხელო-ნაწერი წიგნები არისო იმისაგან ნათარ-გმნები და დატოვებულიო. ძალიან ცდი-ლობდა იგი ხელო-ნაწერი წიგნების შე-გროვებას, მაგრამ საუბრეულოთ მალე განვერობდა და ესენიც ასე უატრონოთ დარ-გვერობდა და ესენიც ასე უატრონოთ დარჩაო.

დირს-შესანიშნავი ბერი თარასი ცდი-ლობდა არათუ მარტო ჩენი სასულიე-რო მწიგნობრობისათვის, არამედ ის თარგმნიდა აგრეთვე სხვა-და-სხვა თხზუ-ლებებს პერძეულიდამ და ლათინური-დამ. ზარდა ამისი მთელს საქალთველო-ში საქები იყო მისი ქართული წერა; ძნელათ თუ ვინმე გამოვიდეს, რომ ას-თის შვენიერის ხელით ეწერის ქართუ-ლი. ბანსვენებულა. ისასელიანს ბევრჯელ უთქვაშ, რომ მე ბერი ძველი ხელო-

ნაწერი წიგნი მინახამს და ასეთი კი არ-სად არ მინახამსო, როგორის ხელითაც არხიმანდრიტი თარასი სწერს.

მართლაც და შესანიშნავი წერა სცო-ლია ამ პატივცემულს ბერსა: მე აქ მა-ჩევნებს რომ ხელო-ნაწერი, რომლებიც მას შეედგინა; პირველი, ქართული პრო-პისი იყო და მეორეც კიდევ პროპისის მინაგვარად იყო ნაწერი ქართული ასოები და თითო ასოში ცხოვლები იყვ-ნენ გამოხატული ზოგში ფრინვლები და ზოგში ნადირები და პირტყვები. ძალიან გამაკვირა ამ შესანიშნავმა ხელ-თა ქმნილებაც; მაგრამ უფრო პროპის მიიზიდა ჩემი ყურადღება და გავეკირდი თუ რა მშვენიერის ასოებით უხატავს.

მე მინახამს ქართული პროპისები, რომლებიც 1848 ვიდრე 1852 წლამდენ

მოსკოვისა და პეტერბურლისა და პარიჟ-შიაც გამოხსული ერთმა ფრანგის მღვდე-ლმა და ძალიანაც მშვენიერი პროპისე-ბია ეს პროპისები; მაგრამ ვერც-ერთი ვერ შეიძლება, შევადაროთ მ, თარასის პროპისთან, თუმცა ეს პროპისები კი სულ ლიტოგრაფით არიან დაბეჭდილი. შინაარსითაც ძალიან მდიდარია და ყო-ველის კანონებითაც შემუშავებულია ეს პროპისი.

კიდევ გავიგვიძვე, რომ ვითომც მის ყოველად - უსამღვდელო საქართველოს ეგზარხოსს მ. თარასის თხზულებების მთელი თარგმანების განუზრახავის, რომ ჩემი ფუ-ლით დავაბეჭდინებო; მაშინ, იმედის მის მთელი თარგმანების გამოცემენ. ამმო-ბენ, რომ ამ პატივცემულს ბერს ზოგი სახელმძღვანელო წიგნები აქვსო ნათარ-გმნებით, რომლებიც იქნება ჩენენ სა-სულიერო სემინარიაში და საწულებე-ლებში გამოდგებიან, თუ კი მიიღებენ.

მით უფრო იმედი მაქს, უფ. რედა-ტორი, რომ ამ ჩემს ორიოდე სიტყვას თქვენს პატივცემულს გაზეთში მისცემთ ალაგს, რომ ამ პატივცემულს მამა ტა-რასიზედ ჩენენ ლიტორატურაში სრული-ად არა თქმულა-რა და ესეც რო არ იყ-ვეს, მევათხევის ბიბლიოთეკა ხომანც უფრადების ლირისია.

ზ. მთაწმინდელი

„დროების“ კორომაცოდენისა

ზოგათალა, ვ ნოვებრ. ჩენი ქალა-კის მოვაჭრე ხალხში იყო ლაპარაკი, რომ მითომ დაღესტნელ ლექტა სწალი-ანთ დაცემა ზაქათალის მაზრაზედ. ამ ამბავისა და ლაპარაკის შემდგომ განვ-ში რამდენმა დღემ, რომ 5-ს ენ-ცენისთვეში შევიტყეთ, ლაგოდას ახ-ლო სოფლებს მიხაილოვესა და შაბა-ლოს (ქართუბანს) დასცემლენ, წაესხა საქონელი და დაეხოცნათ ხალხი.

ეს ამბავი რომ გაიგეს ზაქათალაში მცხოვრებმა ხალხმა, შეძრნა სამონეტო ჩოქელი და არეულობა ანე, რომ და-იწყეს კეტვა სავაჭრო დუქნებისა, აალაგის თავით საქონელი, გარდასაზიდავათ ზა-ქათალის ციხეში. ისეთი არეულობა შეი-ქნა 5-დან ვიდრე 7-ს ენცენისთვემდე, რომ კაცი-კაცი ველარა სცობდა. უ-მების და პოვისკების შოვნა არ იყო, თითო ურემში საქონელისა და ბარგი-სა გარდასაზიდავათ აძლევლენ ხ უ თ ი ს მანეთიდგან ვიდრე შვიდ მანეთამდე გზაში. მე დავიჭირე თავი 9-ს ენცენის-თვემდე; რო ენახე მთლაც ზაქათალაში უფროსი კონტორი, ტელეგრაფის სტა-ცია და ყველა სასამათლო გადასული-ყვენენ, შემდეგ მეც კი ვიკალე გარდა-სელა.

დღე ერთი იყო და ჭორი ათასი შო-ვაჭრე ხალხისა; ამბობლენ: აი დღეს და-გვეცემიანო, აი დღესაო. თუმცა უფ. უფროსი ზაქათალის მაზრისა სერაფი-მოვიჩი აშოშმენებდა, აძლევდა ნუგეშს ხალხსა და უქადაგებდა, რომ არასული არა იქნება-რაო, მაგრამ ისე იყო შეში-ნებული ხალხი, რომ არა სჯეროდათ.

უფალი სერაფიმოვიჩი წავიდა ბელა-ქანში სამის ჩატრით, შესატყობლად ამბი-სა; მეორე დღეს, ე. ი. შეიდა მობრუნ-და ზაქათალაში და უთხრა ხალხს: ნუ-რასულის შიში ნურა გაქვსოთ, არა იქ-ნება-რაო; მაგრამ მაინც ხალხს ვერა შე-აგნებინა-რა.

მანამ იმის განკარგულებით არ მო-ვიდა ჭარები დელოფლის-ტყიროდგან, მანამ არ დაუშოშმინდა ხალხს გული. მაგრამ მაინც კი არ აპირობდა ხალხი გარდმოსელას ცხიდვან მანამ ძალათი არ გამორეკეს.

5-ს ენცენისთვეიდგან ვიდრე 14 ლი-ნობისთვემდე, ხალხი იყო ციხეში და 14-ს დაიწყეს ზიდევა ციხიდან საქონლიჭ სა და ბარგისა; ძლივ-ძლიმიბით 18-ს ლინობისთვემდე გაღმომვიდნენ თავიანთ სახლებში და ღუქნებში და ახლა არიან დაბინაებული და დალაგებული თავიანთ ალაგებზედ და მოვაჭრენ ვაჭრობენ. რო-გორც უფაჭრიათ აღრე.

ამასთანავე უნდა მოგახსენოთ, რომ იმ არეულობამ ბევრს ვაჭარ ხალხს მი-სულ დიდი და კარგი სარგებლობა ასე, რომ არმელისაც ვაჭრობლის ვაჭარს ჰქონდა რამდენიმე წერტილი და ბარგის; ძლივ-ძლიმიბით 18-ს ლინობისთვემდე გაღმომვიდნენ თავიანთ სახლებში და ღუქნებში და ახლა არიან დაბინაებული და დალაგებული თავიანთ ალაგებზედ და მოვაჭრენ ვაჭრობენ. რო-გორც უფაჭრიათ აღრე.

